

کتاب دوم
نیمه دیگر

...

از ما شدن
تا تا شدن

موانع ازدواج

گاهی برای محکم کاری باید آسان گرفت

...

سرشناسه: عباسی ولدی، محسن، ۱۳۵۵ -
 عنوان و نام پدیدآور: از من بودن تا ما شدن؛ موانع ازدواج / نویسنده محسن عباسی ولدی؛ ویراستار مرتضی بهرامی خشنودی.
 مشخصات نشر: قم: آیین فطرت ۱۳۹۶ مشخصات ظاهری: ۲۵۹ ص.: مصور.
 فروست: نیمه دیگرم؛ کتاب دوم. شابک: دوره: ۱۳-۸۰۳۱-۶۰۰-۹۷۸؛ ج ۲: ۴-۱۵-۸۰۳۱-۶۰۰-۹۷۸
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 یادداشت: کتاب حاضر قبلاً به صورت چهارجلدی منتشر شده بود و اینک با ویرایش جدید مستقل چاپ می‌گردد.
 یادداشت: کتابنامه.
 عنوان دیگر: گاهی برای محکم کاری باید آسان گرفت.
 عنوان دیگر: موانع ازدواج.
 موضوع: همسرگزینی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
 موضوع: Islam -- Religious aspects -- Mate selection
 موضوع: زناشویی (موانع) موضوع: Impediments to marriage
 موضوع: زناشویی (اسلام) موضوع: Marriage -- Religious aspects
 رده بندی کنگره: ۴ الف ۲ ع / ۵ / ۲۵۸ / ۵ BP
 رده بندی دیویی: ۲۹۷ / ۷۲۵
 شماره کتابشناسی ملی: ۴۷۲۷۸۵۳

• نیمه دیگرم (کتاب دوم) •

نویسنده: محسن عباسی ولدی
 ناشر: آیین فطرت
 مدیر هنری و طراح جلد: سید حسن موسی زاده
 تصویرگران: محمد علی خلجی، سلمان احمدی، عتیس ناصری
 سرگروه تصویرگران: محمد علی خلجی
 گرافیکست و صفحه‌آرا: سعید صف‌آرزاد
 ویراستار: مرتضی بهرامی خشنودی

• www.abbasivaladi.ir •

ارتباط باناشر: ۰۲۵-۳۳۲۲۱۶۶۲
 سامانه پیامکی ناشر: ۳۰۰۰۱۵۱۵۱۰
 چاپ و صحافی: مؤسسه بوستان کتاب
 نوبت چاپ: اول / تابستان ۱۳۹۶
 شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه
 قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان
 مرکز پخش: ۰۲۵-۳۷۷۴۶۹۹۲
 با ورود به سایت زیر و خرید اینترنتی یا
 ارسال نام کتاب به سامانه پیامکی،
 کتاب را درب منزل تحویل بگیرید.
 • www.bookroom.ir •
 سامانه پیامکی: ۱۰۰۰۰۳۰۲۲

کلیه حقوق محفوظ است.

•••

به فرمان خدا دور شدند از هم
و از دیده هم برون رفتند
بی آن که از دل یکدیگر بیرون بروند.
بیابان، خانه زن شد و زادگاه پسر
بی آن که حتی ذره‌ای
لحن زن رنگ گلایه به خود بگیرد
و پای مرد، در راه تسلیم بلرزد.
عشق به خدا بود
که دل این زوج عاشق را
همیشه لبریز از محبت
آباد و سرسبز نگه داشته بود.
عجب ازدواج با برکتی!
که امتداد نسل پیامبران
از اسماعیل عَلَيْهِ السَّلَامُ تا محمد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ محبوب‌ترین خلق خدا شد.

تقدیم به ابراهیم بت شکن عَلَيْهِ السَّلَامُ؛ به هاجر مهاجر عَلَيْهِ السَّلَامُ

فهرست نیمه‌دیگرم/کتاب دوم

- ۱۳ مقدمه ناشر
- ۱۵ درآمد
- ۱۶ نمایی از وضعیت ازدواج در جامعه ما

بخش اول

این صخره‌ها را می‌شود برداشت (موانع پیش روی ازدواج)

- ۲۳ فصل اول خانه‌های لرزان، دل‌های ترسان (طلاق‌های روبه افزایش)
- ۲۶ چرا طلاق؟
- ۲۶ الف) انتخاب نادرست
- ۲۷ ب) ناآشنایی با قواعد زندگی مشترک
- ۳۱ فصل دوم بزرگ‌های کوچک مانده (تربیت ناقص)
- ۳۷ فصل سوم لکه‌خاک روی پیشانی افلاک (از بین رفتن نگاه مقدس به ازدواج)
- ۴۳ فصل چهارم سنگ محک‌های فریبنده (ملاک‌های غیرمنطقی)
- ۴۵ الف) قیافه
- ۵۰ ب) تناسب اقتصادی خانواده‌ها
- ۵۳ ج) شغل پدر
- ۵۵ د) شغل ثابت داشتن

- ۵۸ یک. کار خانواده‌ها
- ۵۹ دو. کار پسران
- ۶۱ سه. کار دختران
- ۶۳ هم تناسب تحصیلی
- ۶۴ (و) وسواس در سلامت جسمانی
- ۶۶ ز کثرت ملاک‌ها

• ۶۹ فصل پنجم مهریه یا قهریه، کدام یک؟ (مهریه‌های سنگین)

- ۷۳ مهریه‌های سنگین؛ چرا؟
- ۷۴ یک. سنجش ارزشمندی دختر به مهریه
- ۷۸ دو. چشم و هم چشمی
- ۸۳ سه. ضمانت زندگی
- ۸۸ چهار. پشتوانه اقتصادی پس از طلاق
- ۸۹ پنج. حرف مردم
- ۹۲ مهرالسنه چیست؟

• ۹۷ فصل ششم سختی‌های خود ساخته (تشریفات و تجملات)

- ۱۰۰ الف) جهیزیه
- ۱۰۴ یک. جهیزیه، عزت دختر!
- ۱۰۷ دو. چشم و هم چشمی
- ۱۰۹ سه. توان مالی بالا
- ۱۱۱ دنباله‌های جهیزیه
- ۱۱۱ ب) مراسم عقد و عروسی

• ۱۲۵ فصل هفتم من اگر بنشینم، تو اگر بنشینی... (انتخاب شوندری دخترها)

- ۱۲۸ عواقب عدم تغییر در مسیر انتخاب شوندری
- ۱۳۱ ضرورت فرهنگ‌سازی واسطه‌گری در امر ازدواج
- ۱۳۲ نکات لازم در وساطت
- ۱۳۲ یک. اخلاص
- ۱۳۳ دو. معرفی بر اساس شناخت معیارها
- ۱۳۳ سه. عدم ایجاد آسوده‌خاطری
- ۱۳۳ چهار. بیان همه ویژگی‌های مثبت و منفی
- ۱۳۴ حرف پایانی

بخش دَوَم پرسش‌های شما

- ۱۳۷ آسان‌گیری در ازدواج و سوء برداشت‌ها
- ۱۳۷ از شکست‌ها و پیروزی‌ها قاعده نسازید
- ۱۳۷ در انتخاب سخت‌گیر باشید پس از انتخاب، آسان بگیریید
- ۱۳۸ آسان‌گیری، محکی خوب برای سنجش فرهنگ
- ۱۴۱ ریشه‌بهبانه‌گیری
- ۱۴۱ چند کلمه حرف حساب
- ۱۴۵ تبعات دوران عقد طولانی
- ۱۴۵ فلسفه دوران عقد
- ۱۴۵ راهکاری برای تسهیل و تسریع در امر ازدواج
- ۱۴۶ طولانی شدن عقد و شکسته شدن حرمت‌ها
- ۱۴۷ عدم ضرورت عقد طولانی در شرایط مناسب
- ۱۴۹ **مصادیق معیارهای درجه یک**
- ۱۴۹ معیارهای درجه یک، برای شوهر خوب
- ۱۴۹ الف) داشتن دغدغه انجام واجبات و ترک محرمات
- ۱۵۰ ب) توجه به لقمه حلال
- ۱۵۰ ج) خانواده‌داری
- ۱۵۱ د) داشتن شخصیت مستقل
- ۱۵۱ هـ) حفظ حریم با نامحرم
- ۱۵۲ و) داشتن ملاک مشخصی برای زندگی
- ۱۵۲ معیارهای درجه یک، برای زن خوب
- ۱۵۲ الف) داشتن دغدغه انجام واجبات و ترک محرمات
- ۱۵۳ ب) عفاف
- ۱۵۳ ج) علاقه به همسری و مادری
- ۱۵۳ د) پذیرش مدیریت
- ۱۵۵ هـ) داشتن ملاک مشخصی برای زندگی
- ۱۵۷ **سنّت‌های الهی در رزق**
- ۱۶۰ الف) صدقه
- ۱۶۱ ب) خوش اخلاقی
- ۱۶۱ ج) نیکی؛ به ویژه نیکی با خانواده
- ۱۶۱ د) اطعام
- ۱۶۲ هـ) امانت‌داری
- ۱۶۲ و) دعا برای برادران دینی
- ۱۶۲ ز) دائم الوضو بودن
- ۱۶۳ ح) صلّه رحم

- ۱۶۳ ط) زیارت امام حسین علیه السلام
- ۱۶۴ ط) مدارا
- ۱۶۴ ی) نماز شب
- ۱۶۴ ک) پرداخت حق مال
- ۱۶۴ ل) خوش نیتی
- ۱۶۵ امتحانات الهی را فراموش نکنید
- ۱۶۵ چند دستور از علما برای افزایش روزی
- ۱۶۷ **عدم ازدواج بزرگ تر مانع ازدواج کوچک تر**
- ۱۶۷ نکاتی برای پدران و مادران
- ۱۶۷ الف) نگرانی و تعصب بی جای پدران و مادران
- ۱۶۸ ب) معضل بالا رفتن سن ازدواج
- ۱۶۹ ج) گناه بزرگ پدران و مادری که مانع ازدواج فرزندان می شوند
- ۱۷۰ د) توجه به تبعات ایجاد مانع بر سر راه ازدواج فرزندان
- ۱۷۰ نکاتی برای این جوانان
- ۱۷۰ الف) تضرع و توسل
- ۱۷۰ ب) گفتگوی دوستانه و منطقی
- ۱۷۱ ج) کمک گرفتن از یک بزرگ تر
- ۱۷۳ **تجربه بر خلاف حرف شما سخن می گوید**
- ۱۷۳ توجه به جامعه آماری
- ۱۷۴ هشدار نسبت به تغییر فلسفه مهریه
- ۱۷۵ مهریه زیاد و بالا بردن احتمال طلاق
- ۱۷۵ چاره‌ای دیگر برای حل مسائل اقتصادی پس از طلاق
- ۱۷۷ **زمانه عوض شده پس مهر السنه قابل اجرا نیست**
- ۱۷۷ مهر السنه مهریه همه اهل بیت علیهم السلام در هر زمان
- ۱۷۹ رابطه مهریه بالا و ضعف جنبه معنوی ازدواج
- ۱۸۰ حد و مرز مهریه را فراموش نکنیم
- ۱۸۱ تذکر به مردانی که از دادن مهریه زنان خود با وجود مطالبه ایا دارند
- ۱۸۴ دو توصیه به پسرها
- ۱۸۷ **علاقه مندی یک دختر به پسر**
- ۱۸۹ **پدر و مادر می گویند زود است**
- ۱۸۹ اثبات خویش
- ۱۹۱ رفاقت، راه تفاهم با پدر و مادر
- ۱۹۲ استفاده از واسطه
- ۱۹۲ انعطاف در شیوه ازدواج
- ۱۹۲ سخنی با پدر و مادرها
- ۱۹۵ **وظایف اقشار مختلف در مسئله ازدواج**

- ۱۹۶ الف) ثروتمندان
- ۱۹۹ ب) کسانی که جایگاه اجتماعی دارند
- ۲۰۱ ج) همه متاهلان
- ۲۰۱ د) روحانیان
- ۲۰۴ هـ) دولت مردان
- ۲۰۸ و) صدا و سیما
- ۲۱۰ ز) حرفی با مردم
- ۲۱۵ **تله برای جوانان!**
- ۲۱۵ واقعیت نیاز به ازدواج
- ۲۱۷ مشکلات زندگی
- ۲۱۹ **امروزی و واقع بین**
- ۲۱۹ با اقتضائات زمان پیش برویم
- ۲۲۰ مفهوم دقیق زمینی بودن
- ۲۲۱ پیشرفت چیست؟
- ۲۲۵ **حرف خوب زیاد، اهل عمل کجایند؟**
- ۲۲۹ **توجه به شغل پدر**
- ۲۲۹ توجه به تفاوت نگاه‌ها
- ۲۳۰ تربیت خانوادگی و رابطه اش با تحصیل
- ۲۳۳ **ما هم آرزو داریم**
- ۲۳۷ **عفت ورزشی در زمان مجزودی**
- ۲۳۷ مدیریت نگاه
- ۲۴۱ مدیریت فکر و خیال
- ۲۴۲ الف) پُر کردن اوقات زندگی
- ۲۴۳ ب) تنظیم ساعت و برنامه خواب
- ۲۴۳ ج) دور کردن عوامل تخیل زا
- ۲۴۴ د) مشغول شدن هنگام هجوم تخیلات
- ۲۴۴ هـ) اذکار خاص
- ۲۴۵ مراقبت از کم و کیف غذا
- ۲۴۶ روزه
- ۲۴۷ ورزش
- ۲۴۸ حفظ حریم با نامحرم
- ۲۴۹ دقت در پوشش و لباس
- ۲۵۰ کوتاه نکردن موهای زائد بدن
- ۲۵۰ سبزی از محبت و توجه به رفاقت
- ۲۵۱ کنترل در دفع و تخلیه
- ۲۵۱ پرهیز از تنهایی

- ۲۵۲ توجه به شنیدنی‌ها و خواندنی‌ها
- ۲۵۳ نکاتی درباره خواب
- ۲۵۳ تقویت ایمان
- ۲۵۵ دو نکته پایانی
- ۲۵۷ منابع

• | مقدمه‌ناشر

مجموعه «نیمه‌دیگرم» مباحثی دربارهٔ انتخاب همسر است که بخش عمده‌ای از آن در «برنامهٔ پرسمان تربیتی خانواده» از رادیو معارف پخش شده است. این مجموعه در سال ۱۳۹۱ در چهار جلد منتشر شده است.

در چاپ جدید «نیمه‌دیگرم» چند تغییر اساسی ایجاد شده است:

الف) پیش از این «نیمه‌دیگرم» در چهار جلد منتشر می‌شد؛ اما در چاپ جدید، در دو کتاب منتشر می‌شود. موضوع کتاب اول، مهارت‌های انتخاب همسر بوده و کتاب دوم نیز دربارهٔ موانع پیش‌روی ازدواج سخن می‌گوید.

ب) در چاپ جدید، ابتدا مباحث اصلی بیان شده و در ادامه، پرسش‌های مربوط به همان موضوع آمده است.

ج) برخی از پرسش‌هایی که از زمان انتشار این کتاب تا امروز از طرف شما مطرح شده، به مباحث این کتاب اضافه شده است.

د) در میان مطالب، متن‌ها یا داستان‌واره‌هایی آمده که علاوه بر کمک به فهم بهتر مطالب، به جذابیت کتاب افزوده است.

ه) پیش از این، مجموعه «نیمه‌دیگرم» از سوی انتشارات جامعه الزهراء علیها السلام منتشر می‌شد؛ اما از این پس انتشارات آیین فطرت با همکاری رادیو معارف چاپ این کتاب را بر عهده خواهد گرفت. در این جا بر خود لازم می‌دانیم از همه کسانی که در انتشار مجموعه «نیمه‌دیگرم»، ما را یاری کرده‌اند، کمال تشکر و قدردانی را داشته باشیم.

سامانه پیامکی (۳۰۰۰۱۵۱۵۱۰) منتظر دریافت هرگونه نظرو پیشنهاد شما درباره این کتاب می‌ماند.
انتشارات آیین فطرت

• | درآمد

ازدواج؟ برای چه؟ برای آرامش؟ می‌خواهی چه کار؟ پیمودن راه زمین تا آسمان؟ چقدر خوب! اما یک سؤال. با این خوان‌هایی که ساخته‌ای در برابرت و خارهایی که سبز کرده‌ای در راهت، می‌شود ازدواج کرد؟ و اگر شد، می‌شود احساس آرامش کرد؟ ازدواج وقتی پایه‌هایش در زمین باشد، پای تو را محکم بند می‌کند، و مگر می‌شود دیگر به آسمان فکر کرد؟

وقتی آسمان را فراموش می‌کنی، دیگر معنای آرامش را نمی‌فهمی. آرامش که معنای بی‌واژه شد، دیگر ازدواج به هم رسیدن دو همسفر نخواهد بود. ازدواج آغاز رقابت می‌شود و خودت خوب می‌دانی که رقابت همیشه دوست اضطراب بوده.

زمین همیشه جای تضاد است و تزاخم. راه نزدیک را خودمان دور می‌کنیم، سپس نفس نفس می‌زنیم و از دوری راه گلایه می‌کنیم. کار آسان را خودمان سخت می‌کنیم، سپس هر چه زور می‌زنیم، انجام نمی‌شود و از سختی‌اش ناله سر می‌دهیم. رودخانه‌ی پراز آب را خودمان می‌خشکانیم، سپس هر چه می‌روییم به آب نمی‌رسیم و از تشنگی لَه لَه می‌زنیم. هوا را خودمان آلوده

می‌کنیم، سپس نفسمان می‌گیرد و به دنبال هوای پاک می‌گردیم و پیدا نمی‌کنیم. در برابر ازدواج، دیوار می‌سازیم چند برابر قدمان، سپس از تنهایی به تنگ می‌آییم و عزا می‌گیریم برای بالا رفتن از این دیوار خودساخته. این خاصیت زمینی زندگی کردن است. باید آسمانی بود تا از دام این تضادها رها شد. انسان خسته است از زمینی زیستن. توازدواجت را به آسمان گره بزن، تا باب شود ازدواج‌های آسمانی. ازدواجت آسمانی باد!

● | نمایی از وضعیت ازدواج در جامعه ما

وضعیت ازدواج در جامعه ما، مطلوب نیست. برای این‌که اوضاع ازدواج در جامعه امروز کمی تبیین شود، به آماري که از سوی ثبت احوال منتشر شده، توجه کنید:

...

آقایان در سن ازدواج کشور، با طیف سنی ۲۰ تا ۳۴، شامل ۱۲ میلیون و ۷۰ هزار نفر هستند که از این تعداد ۵ میلیون و ۵۷۰ هزار نفر هرگز ازدواج نکرده‌اند؛ یعنی تقریباً ۴۶ درصد مردان در سن ازدواج، مجرد هستند.

خانم‌های در سن ازدواج کشور، با طیف سنی ۱۵ تا ۲۹ سال، شامل ۱۱ میلیون و ۷۹۰ هزار نفر هستند که از این تعداد ۵ میلیون و ۶۷۰ هزار خانم هرگز ازدواج نکرده‌اند؛ یعنی تقریباً ۴۸ درصد خانم‌های در سن ازدواج، مجرد هستند.

تعداد ۳۲۰ هزار نفر از آقایان، از سن متعارف ازدواج (۲۰ تا ۳۴) عبور کرده و در خطر ورود به سن تجرد قطعی قرار دارند. ۹۸۰ هزار نفر از خانم‌ها نیز از سن متعارف ازدواج (۱۵ تا ۲۹) عبور کرده و در خطر

ورود به سنّ تجرّد قطعی قرار دارند. خانم‌ها تقریباً سه برابر بیشتر نسبت به آقایان، در معرض خطر تجرّد قطعی قرار دارند.^۱

•••

با توجّه به این آمار، باید بگوییم: حاصل جمع مجرّدهای کشور ۱۲,۵۴۰,۰۰۰ نفر می‌شود. جمعیت کشور ما در حال حاضر ۷۸,۸۰۲,۶۹۳ نفر است.^۲ با یک حساب سرانگشتی باید گفت: در جامعه ما از حدود هر ۶,۲ نفر، یک نفر مجرّدی است که نیاز به ازدواج دارد و تا به حال ازدواج نکرده است.^۳ در کنار این آمار، به این نکته هم توجّه کنید که در سال ۱۳۹۲ میانگین سنّ ازدواج پسران ۲۷,۸ و میانگین سنّ ازدواج دختران ۲۳,۱ سال بوده است. در همین سال، در استان تهران میانگین سنّ ازدواج پسران ۲۹,۲ و دختران ۲۵,۱ بوده است.^۴ همه اینها را بگذارید کنار این مسئله:

•••

میانگین سنّ بلوغ جنسی دختران، به ده و پسران به دوازده سال کاهش پیدا کرده است.^۵

---

۱. پایگاه اینترنتی جهان نیوز، ۱۵ مرداد ۱۳۹۳.

۲. طبق آمار منتشر شده در پایگاه اطلاع رسانی مرکز آمار ایران، ۲۴ آبان ۱۳۹۴.

۳. البته این، غیر از آمار افرادی است که یک بار ازدواج کرده‌اند و هم‌اکنون به جهت طلاق یا درگذشت همسرشان، به صورت مجرّد زندگی می‌کنند. این افراد حدود ۳,۲۸۶,۰۰۰ نفر هستند؛ شامل ۲,۷۴۰,۰۰۰ زن و ۵۴۰,۰۰۰ مرد. روزنامه همشهری، ۲۰ مهر ۱۳۹۲.

۴. سال‌نامه آماری ثبت احوال، مهر ۱۳۹۲.

۵. پایگاه خبری و تحلیلی تانناک (به نقل از رئیس وقت سازمان روان‌شناسی و مشاوره)، ۱۷ آبان ۱۳۸۹.

جلو افتادن بلوغ جنسی، ناشی از آغاز زود هنگام دوران بلوغ است که طبق آخرین آمارها، آغاز مراحل بلوغ برای دختران از نُه سال به هفت سال و برای پسران از دوازده سال به نه سال کاهش یافته است.^۱

آمار ازدواج از سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۲ نشان می‌دهد که از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۲ رشد ازدواج منفی بوده است.

سال	تعداد ازدواج	درصد رشد نسبت به سال قبل
۱۳۸۸	۸۹۰,۲۰۸	٪۱
۱۳۸۹	۸۹۱,۶۲۷	٪۲
۱۳۹۰	۸۷۴,۷۹۲	-۱٫۹
۱۳۹۱	۸۲۹,۹۶۸	-۵٫۱
۱۳۹۲	۷۷۴,۵۱۳	-۶٫۷

به نظر شما اگر این جوانان به راحتی ازدواج کنند و به آرامش برسند، به چه اندازه انرژی مثبت برای جامعه تبدیل می‌شوند؟ اگر این ظرفیت بزرگ به جهت کم‌کاری‌های قشرهای مختلف ازدواج نکنند، چه اتفاقی می‌افتد؟

دغدغه ازدواج آسان، یکی از اصلی‌ترین مسائلی است که باید در تمام اقشار تأثیرگذار جامعه وجود داشته باشد. این مسئله از مسائلی نیست که تنها با اقدام یک قشر بتوان راه حلی برای آن پیدا کرد. بالا رفتن سن ازدواج هم چیزی نیست که بتوان با تعارف

۱. این آمار در «همایش غدد و متابولیسم» که شهریور ماه سال ۱۳۹۲ در مشهد برگزار شد، اعلام شد. ر.ک: پایگاه خبری تحلیلی *خرداد*، ۴ آبان ۱۳۹۲. توجه داشته باشید که از آغاز مراحل بلوغ تا رسیدن به مرحله بلوغ جنسی، فاصله وجود دارد.

از آن عبور کرد. فرهنگ «ازدواج به هنگام»، چیزی است که همه ما باید در احیا و ترویج آن قدم برداریم.

•••

اسلام اصرار دارد بر این که این پدیده (ازدواج) در آوان خود، هر چه زودتر، از آغاز احساس نیاز انجام گیرد. این هم از اختصاصات اسلام است، هر چه زودتر بهتر. زود که می‌گوییم، یعنی از همان وقتی که دختر و پسر احساس نیاز می‌کنند به داشتن همسر؛ هر چه این کار زودتر انجام بگیرد، بهتر است. علت چیست؟ علت این است که اولاً برکات و خیراتی که در امر ازدواج وجود دارد، در وقت خود و زودتر از این که زمان بگذرد و عمر تلف بشود، برای انسان حاصل خواهد شد. ثانیاً جلوی طغیان‌های جنسی را می‌گیرد؛ لذا می‌فرماید: «مَنْ تَزَوَّجَ أَحْرَزَ نَصْفَ دِينِهِ»^۱. طبق این روایت، معلوم می‌شود که نصف تهدیدی که انسان در باره دین خود می‌بیند، از طرف طغیان‌های جنسی است که خیلی رقم بالایی است.^۲

•••

نوشتاری که پیش روی شماست، بنا دارد ابعاد مختلف آسان‌سازی مسئله ازدواج را بررسی نماید. این کتاب از دو بخش تشکیل شده: بخش اول به موانع ازدواج آسان پرداخته، و بخش

۱. رسول خدا ﷺ فرمود: «کسی که ازدواج کند، نصف دینش را به دست آورده است» (الکافی، ج ۵، ص ۳۲۹).

۲. بیانات مقام معظم رهبری در تاریخ ۱۲ آذر ۱۳۸۰؛ *مطلع عشق*، ص ۱۳. تا چند سال پیش، مقام معظم رهبری در طول سال به مناسبت‌های مختلف، خطبه عقد برخی از جوانان را می‌خواندند. کتاب *مطلع عشق*، حاوی بیانات ایشان در این جلسات است که به همت حجت الاسلام محمد جواد علی اکبری گردآوری شده است. مطالعه این کتاب را به همه جوانان توصیه می‌کنیم.

دوم هم به پرسش‌هایی که از سوی مردم مطرح شده، پاسخ می‌دهد.

امید است همچون گذشته، شما مخاطبان محترم با انتقال نظرات، پیشنهادهای و انتقادات خود، ما را در مسیر پربار کردن این مجموعه یاری کنید.

قم، شهر بانوی کرامت
خرداد ۱۳۹۶
محسن عباسی ولدی

بخش اول

• این صخره‌ها را می شود برداشت •

فصل اول

• خانه‌های لرزان ، دل‌های ترسان •

طلاق‌های روبه افزایش

وقتی خانه‌های ساخته شده ویران می‌شود
دست‌ها برای ساختن خانه جدید می‌لرزد.

نباید موانع ازدواج دائم را تنها در مقوله اقتصادی خلاصه کرد. برخی گمان می‌کنند که اگر بتوان مشکل اقتصادی را با وام و اشتغال برطرف نمود، مسئله ازدواج حل می‌شود. یکی از موانع اصلی ازدواج، طلاق‌های بسیاری است که در جامعه ما متأسفانه تا اندازه هشدار، بالا رفته است. در سال ۱۳۹۴ به ازای هر ۴٫۲ ازدواج، یک طلاق به ثبت رسیده است^۱ که این آمار در برخی از استان‌ها به طرز معناداری بالاتر از میانگین کشوری است. مثلاً در استان البرز به ازای هر ۲٫۷ ازدواج و در استان تهران به ازای هر ۲٫۸ ازدواج، یک طلاق به ثبت رسیده است. در همین سال ۱۶۳٫۷۶۵ طلاق در کل کشور به ثبت رسیده؛^۲ یعنی در هر روز حدود ۴۴۸ طلاق و در هر ساعت حدود ۱۹ طلاق و در هر ده دقیقه حدود سه طلاق و در هر سه دقیقه، یک طلاق در کشور ما اتفاق افتاده است!

بالا و پایین بودن آمار طلاق در هر جامعه‌ای، نشان از میزان استحکام و تزلزل بنیان خانواده در آن جامعه دارد. فرض کنید شما می‌خواهید در منطقه‌ای خانه بسازید که تاریخ آن منطقه،

---

۱. پایگاه اطلاع‌رسانی سازمان ثبت احوال.

۲. همان.

به شما گواهی می‌دهد زلزله‌های فراوانی در این منطقه آمده و خانه‌های بسیاری را ویران کرده است. این آگاهی، ترسی برای شما تولید می‌کند که اجازه نمی‌دهد با خیالی آسوده، به ساختن خانه بپردازید. وقتی جوان به آمار طلاق - چه از نوع رسمی و چه از نوع عاطفی آن - نگاه می‌کند، به صورت طبیعی، ترس از ازدواج در او شکل می‌گیرد که خود، مانع بزرگی بر سر راه ازدواج است. اگر بخواهیم ازدواج را آسان کنیم، باید انگیزه ازدواج را افزایش دهیم. یکی از کارهای اصلی در این مسیر، از بین بردن ترس روانی موجود در میان جوانان است.

• چرا طلاق؟

اگر دلیل رشد آمار طلاق برای جوانان مشخص شود و راه‌هایی از آن معلوم گردد، می‌توان بر ترس از طلاق غلبه کرد. از همین رو، به صورت گذرا به دو دلیل اصلی از دلایل افزایش طلاق در جامعه اشاره می‌کنیم:^۲

• الف) انتخاب نادرست

تعداد قابل توجهی از طلاق‌ها، ریشه در انتخاب ناصحیح دارد. جوانان باید با مهارت‌های انتخاب همسر آشنا شوند تا بتوانند

---

۱. آمار طلاق عاطفی در ایران، دو برابر طلاق رسمی است. *خبرگزاری بین‌المللی زنان و خانواده*، ۲۶ بهمن ۱۳۹۰.

۲. در مجموعه *از نوباتو* که در چهار کتاب به همین قلم منتشر شده، به صورت مفصل به عوامل افزایش آمار طلاق و راه‌های پیشگیری از آن پرداخته‌ایم.

پیش از ازدواج، به اختلافات و اشتراکات اعتقادی و اخلاقی خود با گزینۀ مورد نظر خویش پی ببرند.^۱

•••

دقت در انتخاب همسر، یعنی تعیین زمان جدایی. وقتی چشم بسته انتخاب می‌کنی، زمان جدایی‌ات می‌افتد به زمانی که چشم‌ت باز شد. می‌شود دعا کرد که تا آخر عمر چشم‌ت باز نشود؟ وقتی با چشم باز انتخاب می‌کنی، می‌شود امید داشت تا وقتی که چشم‌ت برای همیشه بسته می‌شود، جدایی را نبینی. عمرت طولانی!

•••

• (ب) ناآشنایی با قواعد زندگی مشترک

زندگی قواعدی دارد که باید آنها را آموخت. این قواعد را باید پیش از ازدواج یاد گرفت. امروزه اوضاع فرهنگ زندگی مشترک در جامعه ما چندان مناسب نیست. ما در کجای مسیر آموزشی خودمان توانسته‌ایم به این مهم بپردازیم؟ واقعاً در کجای نظام آموزشی ما برنامه‌ای هدفمند و کاربردی در این باره وجود دارد؟ وقتی در بسیاری از طلاق‌ها به دنبال عامل اصلی می‌گردیم، به همین عامل؛ یعنی ناآشنایی با قواعد زندگی مشترک برمی‌خوریم. روند تربیتی در جامعه ما به گونه‌ای است که سوادها به همراه سن‌ها بالا می‌رود؛ ولی رشد فهم از زندگی مشترک و تعاملات اجتماعی و همچنین اخلاق زندگی، به هیچ وجه با رشد سواد و سن تناسب ندارد. مشاوران محترمی که هر روز با مشکلات خانواده‌ها دست

---

۱. موضوع کتاب اول همین مجموعه، مهارت‌های انتخاب همسر است.

و پنجه نرم می‌کنند، این حرف را به خوبی درک می‌کنند. دختر یا پسر ما ازدواج کرده؛ اما نمی‌داند با جنس مخالف خود به عنوان همسر، چگونه باید برخورد کند. هنوز از عهده مدیریت اختلافات خود با همسرش بر نمی‌آید. شیوه ابراز محبت به همسرش را بلد نیست. حتی در قشر تحصیل کرده هم به وفور این مشکل مشاهده می‌شود. ما اگر فقط سن ازدواج را پایین بیاوریم؛ بدون این که جوانان آماده زندگی مشترک باشند، خدمت چندان‌ی به جامعه نکرده‌ایم.

•••

وقتی که باور نمی‌کنی زندگی «یاد گرفتی» است، مجبور می‌شوی باور کنی که زندگی از «هم پاشیدنی» است. آنهایی که کتابی را برای یاد گرفتن زندگی باز نمی‌کنند، منتظر باز کردن کتاب قانون باشند. راستی، نشستن روی صندلی برای یاد گرفتن قاعده زندگی، از نشستن روی صندلی دادگاه بهتر نیست؟

•••

ازدواج، پاسخ‌گوی نیاز غریزی هم هست؛ اما تنها فلسفه ازدواج این نیست. با ازدواج، خانواده‌ای تشکیل می‌شود که زن و مرد، نیمه گم‌شده خود را در این کانون مقدس می‌یابند و می‌توانند به کمک هم، مسیر تعالی و رشد را طی کنند و زمینه‌ای برای پرورش فرزندان صالح فراهم سازند. رسیدن به این مقصد، بدون فهم و به کارگیری قواعد زندگی مشترک ممکن نیست.

با توجه به این دو نکته باید گفت: اگر جوانی مهارت‌های انتخاب همسر را یاد نگرفته و با قواعد زندگی مشترک هم آشنا نیست، ترس

اواز ازدواج عقلانی است؛ اما ازدواج نکردن، راه مناسبی برای غلبه بر این ترس نیست. باید مهارت‌های انتخاب همسر را آموخت و با قواعد زندگی مشترک هم آشنا شد.

فصل دوم

• بزرگ‌های کوچک مانده •

تربیت ناقص

حواست باشد که قد کشیدن تنها چیزی نیست که برای ازدواج لازم داری.
عقلت هم باید قد کشیده باشد.

یکی دیگر از موانع تسهیل در امر ازدواج، تربیت ناقص است. والدین باید در شیوه تربیتی خود، تجدید نظر کنند. بهترین سرمایه‌ای که پدر و مادر می‌توانند برای فرزندانشان به جا بگذارند، تربیت صحیح است. تربیت هم فقط به درس خواندن نیست. می‌شود کسی درسش معمولی و حتی ضعیف باشد؛ اما پسر یا دخترِ باتربیتی باشد. می‌شود کسی هم درس و مشق خوبی داشته باشد، ولی بهره‌اش از تربیت کم باشد. یکی از نشانه‌های تربیت صحیح آن است که فرزند ما همراه با بلوغ جنسی، آرام آرام آماده‌ی اداره‌ی یک زندگی شود. در همین سه چهار دهه‌ی گذشته، دختران بسیاری را می‌دیدیم که در سن پانزده شانزده سالگی ازدواج می‌کردند و از عهده‌ی اداره‌ی یک زندگی هم بر می‌آمدند. نسل بشر در این چند دهه، تغییر چندانی نکرده است. آنچه تغییر کرده، نوع تربیت است. دختران در آن زمان، تنها به فکر درس خواندن نبودند؛ بلکه در آستانه‌ی بلوغ، به صورت رسمی بازوی مادر در خانه بودند. دختران بزرگ‌تر، در نگهداری بچه‌ها و ترو خشک کردن آنها به مادر کمک می‌کردند. پسران در آستانه‌ی بلوغ، آرام آرام به دنبال کار می‌رفتند و تابستان‌ها به صورت جدی کار می‌کردند. وقتی هم که از سر بازی بر می‌گشتند،

کاملاً به صورت مستقل زندگی می‌کردند. از اساتید دانشگاه که سنی از آنان گذشته، پرسید تا به شما بگویند که بسیاری از اینها در حالی تحصیل می‌کردند که بدون اتکا به خانواده، سرکار هم می‌رفتند و زندگی‌شان را با درآمد خود اداره می‌کردند. این طور نبود که کار کردن، مانع درس خواندنشان باشد؛ اما امروزه بسیاری از پدران و مادران، به اسم دل‌سوزی، اجازه بزرگ شدن را به بچه‌ها نمی‌دهند. ما نمی‌گوییم نباید از فرزندان حمایت کرد؛ اما نباید حمایت والدین، مانع بزرگ شدن فرزندان شود؛ بلکه این حمایت، باید زمینه را برای آموزش مهارت‌ها و تجربیات فراهم کند.

یکی از دلایل دخالت پدر و مادرها در زندگی فرزندان، همین باوری است که خودشان تولید کرده‌اند. یعنی از آن جا که معتقدند فرزندشان آماده ازدواج نشده و ازدواج کرده، در تصمیم‌گیری‌های ریز و درشت فرزندشان دخالت می‌کنند.

این نکته، شایسته دقت است که مقصود ما از آمادگی، تنها آشنایی با مهارت‌های زندگی به صورت نظری نیست. ما باید فرزندانمان را وارد گردونه زندگی کنیم. آنها باید مهارت‌های زندگی مشترک را به صورت عملی یاد بگیرند. باید کارخانه انجام بدهند، پول در بیاورند، مدیریت اقتصادی را یاد بگیرند و ... برخی از پدرانی که اوضاع اقتصادی خوبی دارند، هر اندازه که پسرشان پول بخواهد، در اختیارش می‌گذارند و خیال می‌کنند که این کار، خدمتی در حق فرزندشان است. معمولاً چنین پسرهایی، نه انگیزه‌ای برای پول درآوردن خواهند داشت و نه به فکر پس انداز خواهند بود. علاوه بر این، تحمّل فشار اقتصادی هم برای آنان دشوار خواهد شد. کار

درست آن است که این پدر به میزان مشخصی پول تو جیبی به پسرش بدهد و اگر بیش از آن نیاز داشت، به صورت قرض بدهد. اگر امکانش وجود دارد، از چهارده پانزده سالگی، آرام آرام زمینه کار تابستانی را برای او فراهم کند.

مادران هم باید دختران را وارد کارهای خانه کنند؛ البته نه با تندی، با ملاحظت و مهربانی. ما نمی‌گوییم کار کردن در خانه، بر زن‌ها واجب شرعی است؛ اما به هر حال، در تقسیم کاری که به صورت طبیعی انجام گرفته، کار خانه به عهده زن است.

شیوه تربیت پدر و مادرهای امروزی، بچه‌ها را نازپرورده بار آورده و این یک حقیقت است که نازپرورده، قدر نعمت را نمی‌داند. یکی از دلایل اصلی مقاومت کم بچه‌های ما در برابر سختی‌های زندگی، همین نازپروردگی است.

از یک زاویه دیگر هم می‌شود به تربیت ناقص و نقش آن در سخت شدن ازدواج نگاه کرد که در داستان‌واره ذیل می‌خوانید:

•••

مادر دعوت شده بود برای تماشای نمایش جهیزیه دختر همسایه. سر سفره شام بود که سفره حرف را باز کرد: جهیزیه بدی نبود. خدا خوش بختشان کند؛ اما نمی‌دانم این مردم، پول‌هایی را که جمع می‌کنند، می‌خواهند چه کار کنند. دختر آبرو دارد. جهیزیه عزت دختر است. مردم این گدابازی‌ها را که می‌بینند، چه می‌گویند؟! دو سه لقمه‌ای غذا می‌خورد و ادامه می‌دهد: کسی نیست به اینها بگوید: حالا که خودت سلیقه نداری، مگر آسمان به زمین می‌آید. یک زن با سلیقه را با خودتان ببرید و این طور پولتان را تلف نکنید. یکی از این وسایل نبود که رنگش با دیگری بخواند.